

TKP 1986 ULUSAL KONFERANS TEZLERİ

Türkiye Komünist Partisi'nin
EKONOMİK VE SOSYAL POLİTİKA
ALTERNATİFİ

TÜSTAV

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ

İÇİNDEKİLER

Giriş	6
24 Ocak politikasına niçin kökten son verilmelidir	7
Yeni bir ekonomik ve sosyal politikanın ana hatları	13
Yeni ekonomik ve sosyal politikanın uygulamaya sokulması	15
İvedi ekonomik önlemler	16
İvedi sosyal önlemler	18
Orta ve uzun vadeli yapısal reform programları	20
Sanayileşmeye yeniden hız vermek ve ulusal çıkarlara uygun ileri bir yöne sokmak için	21
Enerji ve maden kaynaklarımızı tam değerlendirebilmek için	24
İnşaat sektöründe yeni bir atılım için	25
Büyük toprak mülkiyetinin boyunduruğundan kurtulmuş modern ve hızlı bir tarımsal gelişme için	26
Bölgesel oransızlıkların azaltılması, geri kalmış bölgelerin gelişmesi için	28
Banka fon ve olanaklarının ülke kalkınması doğrultusunda değerlendirilebilmesi için	29
Toptan ticaretin üretici ve tüketici yararına yeniden düzenlenmesi	30
Dış ekonomik ilişkilerin ulusal çıkarlar temelinde yeniden düzenlenmesi	30
Devletin gelirlerini artırmak ve vergi adaletini sağlamak için	33
Demokratik planlama	33
Kalkınma finansmanı	34
Sosyal reformlar	34
Sonuç	36

Herausgeber
ERMIS Verlag
Postfach 10 10 16
4300 ESSEN 1

RWS - Druck
Roland Wilden
4000 Düsseldorf

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin 6. Plenumu'nda onaylanan "TKP'nin Ekonomik ve Sosyal Politika Alternatifi", yapılacak tartışmalardan sonra TKP 1986 Ulusal Konferans'ında son biçimini alacaktır.

Ülkemizin ve halkımızın ekonomik ve sosyal durumunda her bakımdan kötüye gidişi durdurmak ve ileriye doğru köklü bir dönüşü gerçekleştirmek için yapılması gerekenler konusunda TKP'nin görüşlerini ifade eden bu program, TKP Programı'nın ulusal demokrasi bölümünün ayrıntılandırılması ve somutlanmasıdır.

Özal hükümetinin ekonomik politikasından zarar gören bütün sınıf ve katmanların üzerinde birleşebileceği bir ekonomik ve sosyal politika alternatifinin ortaya çıkması demokrasi mücadelesinin en temel sorunları arasındadır. Bugün muhalefet partileri, sendikalar ve öteki yığın örgütleri, aydınlar içinde bu doğrultuda olumlu bir arayış ve tartışma süreci oluşuyor.

TKP Ekonomik ve Sosyal Politika Alternatifi ile bu sürece kendi katkısını yapmak, ulusal çıkarlardan ve emekçi halktan yana bir alternatif politika konusunda demokrasi güçlerinin ortak bir anlayışa ulaşmasına yardımcı olmak istiyor.

TKP, Evren-Özal diktatörlüğüne son verilmesiyle kurulacak ulusal demokratik bir iktidarın izlemesi gereken ekonomik ve sosyal politikaya ilişkin bu programda dile getirilen görüşlere son biçimini verirken, öteki demokrasi güçlerinin ve tartışmaya katılacak bütün yurttaşların, eleştiri ve önerilerini dikkate alacaktır.

**Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi**

GİRİŞ

1980'den beri uygulanan ve kamuoyunda "24 Ocak politikası" diye bilinen ekonomik politikaya bir an önce son verilmesi ve yeni bir politikanın yürürlüğe sokulması ülkemizin en yakıcı ihtiyaçlarından biridir.

Bugün başbakan olan Turgut Özal, bu politikayı ilk uygulamaya soktuğunda, bunu iki-üç yıl katlanılması gereken bir istikrar programı olarak tanıttı. İki-üç yıl kemerlerin sıkılmasıyla enflasyon hızının düşeceği, dış ödemeler dengesinin düzeleceğini, büyüme hızının yeniden artacağını, işsizliğe çözüm bulunabileceğini, ülkenin dar boğazdan kurtulacağını öne sürdü.

Komünistler ve başka yurtsever güçler, bütün bunların yalan olduğunu, 24 Ocak politikasıyla ekonominin emperyalizm ve işbirlikçileri yararına yeniden yapılandırılmak istendiğini ve bundan geniş halk yığınlarının büyük zarar göreceğini halkımıza açıkladılar. Bugün, altı yıl sonra, çok daha geniş güçler, 12 Eylül rejiminin baskı ve terörünün yardımıyla uygulanabilen 24 Ocak politikasının ekonominin sorunlarını daha da ağırlaştırdığını, sosyal bakımdan eşi görülmedik bir yıkıma yol açtığını, ve ekonominin gelişmesini halkın ve toplumun çıkarlarıyla temelden çelişen bir yola soktuğunu görüyorlar.

Gerçek gelirleri, satın alma güçleri 1980 öncesine oranla yaklaşık yarı yarıya gerileyen işçiler, köylüler, memurlar, esnaf ve zanaatkarlar,

pazardan zeytini bile artık tane hesabı almak zorunda olan ev kadınları, üniversitede okuyabilmek için her yıl artan harçları ödemek zorunda bırakılan gençler, iş bulma umudunu yitirmiş milyonlarca işsiz, bu politikaya bir an önce son verilmesini istiyor.

Sendikalar, ziraat odaları, öteki yığın örgütleri ve meslek odaları her fırsatta yeni bir ekonomik ve sosyal politika istemini yükseltiyorlar.

24 Ocak politikası yalnızca emekçilere değil, sermayenin tekel dışı belli kesimlerine de zarar veriyor. Küçük ve orta büyüklükteki işletme sahipleri, ulusal sanayiciler, sık sık bu politikadan zarar gördüklerini açıklıyorlar.

TKP'nin ve SOL BİRLİK'in yanısıra yasal muhalefet partileri de, 24 Ocak politikasının yürütücüsü olan Evren-Özal rejimine son verilip demokratik bir rejime geçildikten sonra, yeni bir ekonomik ve sosyal politikanın uygulanmaya başlanması zorunlu olduğunu savunuyorlar. Muhalefet partilerinin yanısıra sendikalar, öteki yığın örgütleri ve aydınlar yeni bir ekonomik ve sosyal politikanın anahatları üzerine görüş geliştiriyorlar.

TKP, bütün bunları dikkate alarak, 24 Ocak politikasından zarar gören bütün sınıf ve katmanların üzerinde birleşebileceği ve geniş halk yığınlarını aktif bir mücadeleye esinlendirebilecek olan bu alternatif programı hazırladı. Bu, uygulandığında ekonomik ve sosyal durumdaki kötüye gidişi durdurabilecek ve durumda iyiye doğru köklü bir dönüşü gerçekleştirebilecek, ülkeyi bağımsız bir ekonomik gelişme yoluna sokabilecek, halkın durumunda hissedilebilir bir iyileşme sağlayabilecek olan bir programdır.

Bu program ancak demokratik bir rejimde ve ulusal demokratik bir iktidar eliyle uygulanabilir ve ancak geniş halk yığınlarının ve onların örgütlerinin aktif katılımı ve ortak mücadelesiyle başarıyla yaşama geçebilir.

Bu program, 24 Ocak politikası sayesinde halkımızı iligine kadar sömüren, ülkemizin bütün zenginliklerini yağmalayan, ülkemizi bağımlılığa ve geri kalmışlığa mahkum etmek isteyen emperyalizme ve işbirlikçilerine karşı bir eylem programıdır. Emperyalizme ve işbirlikçilerine karşı mücadele verilmeden, ülke ekonomisinin ve yönetiminin kilit noktaları bunların elinden kurtarılmadan, ülkemizin ve halkımızın kurtuluş yolunu açmak olanaklı değildir.

24 OC AK POLİTİKASINA NİÇİN KÖKTEN SON VERİLMELİDİR?

Türkiye 1980'den önce de gerikalmış bir ülkeydi. Emekçiler geçmişte de insanca yaşama ve çalışma koşullarına sahip değildi. Ama Türkiye

1980'e kadar, emperyalizme bağımlılık çerçevesine rağmen ve bunun etkilediği biçimler altında, çarpık da olsa sanayileşmede, modernleşmede gözardı edilemeyecek bir yol almıştı. Daha ileri aşamalara ulaşabilmek için gerekli belli bir maddi ve teknik birikim yapabilmış, ulusal kadrolar yetiştirebilmişti. 24 Ocak 1980 öncesinde de, büyük ve tekeli sermayenin güçlenmesine yarayan politikalar izleniyordu, ama devlet ekonomide tekel dışı kesimlerin çıkarlarını da dikkate alıyor ve emekçiler uzun yılların mücadeleleriyle elde ettikleri belli sosyal hakları kullanabiliyorlardı.

24 Ocak politikasıyla, ekonomik ve sosyal yaşamın bütün alanlarında köklü bir yön değişikliği gerçekleştirildi.

– Ulusal ekonominin emperyalizme karşı korunmasına elverişli bütün uygulamalara son verildi. Sanayi, madencilik, bankacılık, tarım ve ticaret yabancı sermayenin engelsiz sömürsüne açıldı. Emperyalist finans merkezlerinin bütün istekleri kabul edilerek, ekonomi onların aldığı kararlar doğrultusunda yönetilmeye başlandı.

– Bağımsız bir ekonomik gelişmeye temel olabilecek bütün potansiyeller adım adım yok edilmeye başlandı. Emperyalist tekellerin hazırladıkları planlar doğrultusunda devlet sektörünün tasfiye edilmesi yürürlüğe sokuldu. Başlanmış sanayi yatırımları yarıda bırakıldı. Özel sektörde üretici faaliyet kösteklenmeye başlandı. Sanayi ve tarımda küçük üretim yıkıma sürüklendi. Devletin sanayi yatırımları durdurulurken, özel sektör de yalnızca iç ve dış ticarete, finans alanına, üretici olmayan, asalak alanlara yönlendirildi. Büyüme ve kalkınma hedeflerinden vazgeçildi.

– Devletin ekonomideki rolü kökten değişikliğe uğratıldı. Devlet sektörünün ekonomideki ağırlığı yerli ve yabancı tekeller yararına hızla daraltılmaya başlandı. Planlamadan fiilen vazgeçildi. Tekel dışı kesimlere, üretici sınıf ve kesimlere kredi ve subvansiyon sağlanması adım adım terkedildi, bütün kredi ve subvansiyon olanakları işbirlikçi tekeli burjuvazinin çıkarlarına göre düzenlenmeye başlandı. Sermaye gelirlerinin vergi yükü hızla azaltılırken, bütçe dışı fon uygulamalarıyla büyük kaynaklar yerli ve yabancı tekellere aktarılmaya başlandı. Kamu İktisadi Teşebbüsleri'nin (KİT) ürettikleri mal ve hizmetlere sürekli zamlar yapılarak, tekel dışı kesimlerin durumu daha da ağırlaştırıldı.

– 12 Eylül rejiminin baskı ve terörüne dayanılarak işçi ücretlerinde, memur maaşlarında ve tarım ürünlerinin destekleme ve taban fiyatlarında (köylü gelirleri) enflasyon hızının çok altında kalan artışlar dayatıldı ve böylece emekçilerin gerçek gelirleri geriletildi. Patronlara işçilerin sosyal kazanımlarını çığneme olanağı tanındı. Devletin eğitim, sağlık, konut yapımı, kültürel hizmetler gibi sosyal alanlardaki harcamaları azaltılmaya başlandı.

– Silahlanma harcamaları artırılmaya başlandı ve ekonominin askerileştirilmesi doğrultusunda adımlar atıldı. Yerli ve yabancı tekellere silah üretme hakkı verilerek, gerek ülke ekonomisi gerekse bölge ve dünya barışı açısından çok tehlikeli sonuçlara gebe bir gelişme başlatıldı.

Bütün bunlar ülke ekonomisine yalnızca zarar veriyor. Bu politikaların sonucunda:

Dünya Bankası verilerine göre, 1979'da 70 milyar dolar olan ulusal gelir, 50 milyar dolara, kişi başına ulusal gelir ise 1500 dolardan 1000 doların altına düşmüştür.

Her yıl milyarlarca dolar dış borç ödemesi yapılmasına rağmen, 1979'da 12,7 milyar dolar olan dış borçlar yaklaşık 28 milyar dolara çıkmıştır. Türkiye bugün giderek borç ödemelerini yapamaz duruma gelmektedir.

İhracatta sağlanan büyük artışlara karşın, dış ticaret hâlâ yılda 3 milyar dolar dolaylarında açık vermektedir.

1980 başında 47 TL olan dolar kuru bugün 700 liraya çıkmıştır. Türk Lirasının 24 Ocak politikası sonucunda 15 kat değer kaybetmesi, ürünlerimizi her yıl dışarı daha ucuza satmamız, ithalatı her yıl daha pahalı yapmamız anlamına geliyor.

Yabancı sermayenin ülkemizdeki varlığı yaklaşık iki kat artmış, buna paralel olarak kar transferleri de büyümüştür.

Fakirin daha fakir, zenginin daha zengin olmasına hizmet eden enflasyon yüksek bir oranda yapısallaşmıştır.

Sanayide birçok dalda üretim artış hızları yavaşlamış, kapasitelerin sürekli düşük kullanılması yapısallaşmış ve Türkiye daha çok sanayi ürününü ithal etmeye başlamıştır.

Tarımda üretim artış hızları yavaşlamış, kimi ürünlerde üretim düşmeye başlamıştır. 1980 öncesinde bütün nüfusun beslenmesini sağlayabilen tarım, bugün bu niteliğini kaybetmiş ve ülkemiz buğdayda bile net ithalatçı durumuna düşmüştür. Öteyandan da üreticiler birçok durumda ürünü tarlada çürümeye terketmek zorunda kalmaktadır.

Sanayi ve tarımda mülkiyet yapısında da değişiklikler hızlanmış, küçük ve orta büyüklükteki işletme sahipleri, hatta birçok durumda büyük işletme sahipleri arasında işletmelerini büyük ve tekeli sermayeye kaptıranların oranı hızla artmaya başlamıştır. Tekeller daha da güçlenirken yeni türedi zenginler, vurguncular, yeni büyük toprak sahipleri ortaya çıkmıştır.

Sanayi yatırımlarının durması, tarımın devlet eliyle desteklenmesinden vazgeçilmesi, devletin inşaat ve bayındırlık alanındaki faaliyetlerinin sınırlandırılması, sosyal hizmetlerin en aza indirilmesi, bütün bu alanlarda yetişmiş ulusal bilim ve teknik kadrolarının ve bilimsel-teknik deneyim birikiminin erimesine de yol açmıştır. Birçok değerli kadro yurtdışına

göçetmek, birçoğu da tekellerin hizmetinde yaratıcı olmayan, ülkesinin kalkınmasına değil, emperyalizme daha sıkı bağlanmasına hizmet eden işlerde çalışmak zorunda bırakılmıştır.

Emperyalist tekellerin ve işbirlikçilerinin ülkemizi ucuz işgücü ve ham-madde deposu olarak tutma ve Ortadoğu bölgesine yönelik bir sıçrama tahtası olarak kullanma planlarına uygun elverişli koşulların sağlanmasına yardımcı olacağı için 1980 öncesinde başlanmış enerji ve altyapı yatırımları yavaş da olsa sürdürülmektedir. Ne ki gene aynı amaçlar için planan yeni enerji ve altyapı yatırımları, daha çok emperyalizme bağımlılığı artırıcı bir nitelikte hazırlanmaktadır.

Demir ve deniz yollarının geliştirilmesi tamamen durdurulmuş, ulusal işletmeler ölüme terkedilmiştir. Yalnızca, ithal etmek zorunda olduğumuz petrole dayalı karayolu taşımacılığı geliştirilmektedir.

Madenlerimizin, ormanlarımızın, kıyı şeritlerimizin, su kaynaklarımızın yerli ve yabancı sermayenin hoyrat kullanımına açılmasıyla doğal kaynaklarımız yavaş yavaş tahrip olmaktadır.

Bankacılıkta özel bankalar devlet bankalarından daha çok desteklenmeye başlanmış, yabancı bankalara büyük olanaklar sağlanmıştır. Sürekli artan bütçe açıklarının yüksek faizli iç borçlanma yoluyla kapatılmaya çalışılması, mali sermayenin faiz gelirlerini olağanüstü artırmıştır. Yabancı bankalar çok küçük sermayelerle dev kârlar elde etmekte, dış ticaret üzerinde kontrol kurmakta ve ulusal bankacılığı yıkmaya yönelmektedir.

Kamu sektörünün ve tekel dışı özel sektörün zararına kendilerine dış ticarete ayrıcalık tanınan 15 kadar holding, emperyalist tekellerle işbirliği içinde, hem bu alanda büyük vurgunlar vurmakta, hem de üretim ve tüketim yapılarının emperyalizmin çıkarları doğrultusunda belirlenmesine yardımcı olmaktadır.

İhracatın iç tüketimin kısılarak ve maliyetin çok altında fiyatlarla satış yoluyla artırılmaya çalışılması, gelişigüzel subvanse edilmesi, kısa vadede döviz gelirlerini artırma bile, uzun vadede ülkenin daha da yoksullaşmasını ve üretim yapısının daha da çarpıklaşmasını getirecek bir politikadır.

İç ticarete devletin ve öteki kamu kuruluşlarının, kooperatiflerin örgütleyici ve düzenleyici işlevlerinin kaldırılması, buna karşılık büyük ve tekelci sermayenin etkisini daha da genişletmesi sonucunda aracı ve vurguncu kârları daha da artmıştır. Ama bu alanda bir rasyonelleşme, ürünlerin en kısa yoldan, en az sayıda el değiştirerek pazara ulaşması doğrultusunda bir gelişme söz konusu değildir.

Ekonomideki bölgeler ve dallar arasındaki oransızlıklar şimdi daha da hızlı artmaktadır. Batı ile Doğu arasındaki gelişme farkları daha da

büyümekte, yalnızca belli kıyı kentleri çevresindeki bir gelişme öne çıkmakta, öteyandan tarım ile sanayi arasındaki oransızlıklar olağanüstü artmaktadır. Devletin sanayi yatırımlarının durdurulmasıyla çeşitli sanayi dalları arasındaki oransızlıklar da büyümektedir.

Sosyal bakımdan bütün emekçilerin durumu geçmiş döneme oranla çok daha kötüleşmiştir. İşçilerin, köylülerin, esnaf ve zanaatkarların, memurlarla serbest meslek sahiplerinin, hatta küçük ve orta büyüklükteki işletme sahiplerinin, ulusal sanayicilerin durumlarında 24 Ocak politikasına kökten son verilmeden en küçük bir kalıcı iyileşme sağlanamaz. Bugün çarpıtılmış resmi verilerin bile 4 milyona çıktığını gösterdiği işsiz sayısının değil azaltılması, daha da artmasının durdurulması bile yeni bir politika uygulamaya sokulmadan olanaksızdır.

Bugün ülkemiz tarihinde ilk kez işsizlik ve yoksulluktan, açlıktan insanların öldüğüne, çıldırmasına, intihar ettiğine tanık olunuyor.

Sosyal yıkım ahlaksal yıkım da birlikte getiriyor. İnsanlarımız yaşamalarını sürdürebilmek için en onursuz işleri yapmaya zorlanıyor. Evren-Özal rejimi fuhuşun, uyuşturucu kullanımının yaygınlaşmasını, yoz anlayışların etkisini artırmasını el altından özendiriyor. Aileler parçalanıyor, geçimsizlik artıyor, kuşaklar arası anlaşmazlıklar derinleşiyor.

İşçi ve öteki emekçilerin ilaç ve doktor ihtiyaçlarını, çocuklarının eğitim ihtiyaçlarını, konut ihtiyaçlarını karşılama olanakları giderek yok oluyor. Sağlık, eğitim ve konut yalnızca zenginlere özgü bir lüks haline geliyor.

Büyük kentlerimiz konut, enerji, ulaşım ve altyapı eksikliği ve hava kirliliği nedeniyle yaşanmaz hale geliyor. Kiralar hızla artıyor.

Çevre kirlenmesi dayanılabilir sınırları aşmış durumdadır. Denizlerimiz kirleniyor, balık yaşamaz duruma geliyor, ormanlar ve verimli topraklar azalıyor, sular sanayi artıklarıyla zehirleniyor.

Bütün bu politikalar sonucunda, geniş halk yığınlarının durumu sürekli kötüleşirken, işbirlikçi tekellerin, büyük toprak sahiplerinin, vurguncu, "işbirlikçi" kapitalistlerin ve bunlarla içiçe geçen generallerin ve büyük devlet memurlarının zenginlikleri kat kat artıyor.

Bunlar toplam sayıları birkaç yüzü bile zor bulan bir avuç kişidir. Bugün bu küçük azınlığın tarihimize eşi görülmedik lüks ve sefahatı, 50 milyonun artan yoksullaşması üzerinde yükseliyor. Bunlar bu eşsiz sömürü ve vurgun olanaklarını ellerinden kaçırmamak için her yola başvuracaklardır.

24 Ocak politikasının emperyalist merkezler ve bunların ülke içindeki bir avuç işbirlikçisi tarafından desteklenip kalıcılaştırılmak istenmesi, emperyalizmin dünya çapındaki politikalarıyla sıkı sıkıya bağlıdır.

Kapitalist dünya ekonomisinde silahlanma yarışını alabildiğine tırmı-

dırarak kârlarını daha da artırmak isteyen askersel- sanayi kompleksi- nin, ulusal devlet engellerini çiğneyip aşarak bütün pazarları kesin kontrollerine almaya çalışan uluslarötesi tekellerin ve gelişmekte olan ülkeleri borçlandırma ve yüksek faiz yoluyla alabildiğine sömürme çabasının- daki uluslararası finans-kapitalin konumlarını pekiştirmeleri sonucunda, gelişmekte olan ülkelere artan ölçüde 24 Ocak türü politikalar dayatılmaktadır. Emperyalizm, en başta da ABD emperyalizmi bu tür politikalarla gelişmekte olan ülkelerin ekonomisinde elde ettiği konumları, bu ülkeleri kendine daha sıkı bağlamak, onların bağımsız gelişmesini önlemek ve daha fazla sömürmek için kullanmaktadır.

24 Ocak politikası Türkiye'nin ulusal çıkarlarına göre saptanmış bir politika değildir, tam tersine atılan her adımla askersel-sanayi kompleksine, uluslarötesi tekellere ve uluslararası finans-kapitale hizmet edilmektedir. Bu durum ise, ekonomik bağımlılığın artmasına, gerikalmışlığın katmerleşmesine yol açmaktadır. Emekçi halk açısından, geleceğini bu topraklara bağlamış bütün güçler açısından her geçen yıl bir önkenden daha kötü olmakta, ülke yıkıma sürüklenmektedir.

Bütün bunlar bu politikaya biran önce son verilmesi gerektiğini gösteriyor. Bu politika ülkemize, bilindiği gibi, emperyalizmin çıkarlarını kollayan Uluslararası Para Fonu (IMF) ve işbirlikçi tekeli sermayenin sözcüsü Türkiye Sanayici ve İşadamları Derneği (TÜSİAD) tarafından dayatıldı. Bunlar 1970'lerin sonunda ülkemizde oluşan çok yönlü derin bunalım ortamından ve yurtsever güçlerin bölünmüşlüğünden yararlanarak bunu başardılar. Gerçekleri görenleri ve direnenleri 12 Eylül rejiminin süngüsüyle, gerileterek, göremeyenleri ise "başka çare yok, tek alternatif budur" yalanlarıyla kandırarak bu politikayı adım adım uygulamaya sokabildiler.

Bugün durum farklıdır. Çon geniş güçler bu politikanın gerçek amaçlarını kavramıştır. Bu politikadan zarar gören bütün güçler arasında yavaş da olsa bir birlik eğilimi oluşmaktadır. İşçi sınıfı ve öteki emekçiler kendi haklı istemleriyle mücadele alanlarına çıkmaktadır. Emperyalizmin yeni-sömürgeci politikalarına karşı dünya çapında tepkiler artmaktadır.

TKP, Türkiye 24 Ocak politikasına, artan işsizliğe ve hayat pahalılığına, yoksulluğa ve geriliğe, yabancıya avuç açmaya, dünya devletleri arasında geri ve çağdışı bir konuma mahkum değildir, diyor.

Türkiye'nin ekonomisini emperyalizme karşı koruyup, güçlendirmesi, kendi kaynaklarını ve emeğini kendi insanının yaşama ve çalışma koşullarının iyileşmesi için kullanması, sanayileşme, modernleşme ve uluslararası işbölümünde eşit haklı ve etkili, saygın bir yer kazanma yoluna koyulması olanaklıdır.

Bu hedeflere ulaşılması elbette kolay değildir. Emperyalizm ve işbirlikçileri bunu engellemek için her türlü tertibe başvuracaktır, ama bütün ulusal güçlerin birliğinin sağlanması ve halkın aktif mücadelesi ile bütün bunlar boşa çıkarılabilir.

YENİ BİR EKONOMİK VE SOSYAL POLİTİKANIN ANAHAHLARI

TKP'ne göre, ekonomik alternatif, "ithal ikamesi mi, yoksa ihracata yönelik sanayileşme mi?", "içe dönük birikim modeli mi, yoksa dışa dönük birikim modeli mi?" ya da "İspanya'ya mı, İsveç'e mi, yoksa Güney Kore'ye ya da Japonya'ya mı benzemek gerekir?" türünden tartışmalardan çıkmaz.

Ekonomik alternatif, "kime karşı, kimin çıkarları temel alınacak?" sorusunun yanıtından çıkar. Bu soru, "emperyalizme ve işbirlikçilerine karşı 24 Ocak politikasından zarar gören bütün ulusal sınıf ve katmanların ortak çıkarları temel alınmalıdır" diye yanıtlandığında, gerek alternatif programın ana hedefleri, gerekse bu hedeflere ulaşmak için elverişli araçlar ve finansman kaynakları kolaylıkla ortaya konulabilir.

İşçi sınıfının, köylülüğün, esnaf ve zanaatkarların, memur ve serbest meslek sahibi kesimlerin ezici çoğunluğunun, küçük ve orta işletme sahiplerinin, ulusal sanayicilerin ortak çıkarları:

- Ulusal ekonominin emperyalizme karşı korunmasını ve ülkemizin emperyalizmden bağımsız bir gelişme yoluna koyulmasını,
- işbirlikçi tekellere karşı önlemler alınmasını,
- devletin ekonomideki ağırlığının ve ekonomiyi yönlendirme olanaklarının bütün bu ulusal sınıf ve katmanların ortak çıkarları doğrultusunda yeniden düzenlenmesini ve güçlendirilmesini,
- emekçilerin korunmasını ve gelirlerinin yükseltilmesini gerektiriyor; bu temelde;
- mevcut olanakların kullanılmasıyla üretimin artırılması,
- bağımsız, ulusal çıkarlara uygun, ilerici bir sanayileşme,
- büyük toprak mülkiyetinin boyunduruğundan kurtulmuş modern bir tarımsal gelişme doğrultusunda somut adımlar atılmasını gerektiriyor;
- işsizliğe karşı, konut sorununa ilişkin, eğitim, sağlık, sosyal güvenlik, kentleşme ve çevre korunması alanlarında ailenin, anne ve çocuğun, gençliğin korunması gibi konularda somut programların uygulamaya sokulmasını gerektiriyor.

24 Ocak politikası "serbest piyasa ekonomisi" olarak tanıtılıyor. Bu büyük bir yalandır. Bugün de ekonomiyi piyasadan çok, devlet yönlendiriyor.

dirmektedir. Ne ki, bu yönlendirme yalnızca emperyalizmin ve işbirlikçi tekeli burjuvazinin çıkarları doğrultusunda yapılmaktadır.

Ulusal demokratik iktidar da devletin elindeki ekonomiyi yönlendirme olanaklarından sonuna kadar yararlanmalıdır. Döviz ve altın girişi çıkışı, TL'nin kuru, fiyatlar, faizler ve krediler, yabancı sermaye girişi ve kâr transferi ve dış ticaret üzerinde bütün ulusal güçlerin yukarıda sayılan ortak amaçları doğrultusunda demokratik devlet kontrolü uygulanmalıdır. Devlet aynı şekilde tekelleşmeye olanak tanınmayacak biçimde rekabet koşullarını düzenleyerek, piyasa mekanizmalarından yararlanılmasını da sağlamalıdır.

Atatürk döneminde uygulanan devletçilik politikasıyla, Türkiye, çok güç koşullarda, emperyalizmden bağımsız bir gelişme doğrultusunda başarılı sonuçlar elde etmişti. Bugünkü sanayimizin temelleri o dönemde atıldı. Geniş devlet sektörü bu politikayla yaratılabildi.

Devletçiliğin özü, ekonomik kalkınma için devlet sektörünün öncülüğünün temel alınmasıdır. Çünkü kalkınma ancak büyük ve modern teknoloji işletmelerin kurulmasıyla gerçekleşebilir. Türkiye'de büyük ve modern işletmelerin tamamına yakını devlet tarafından kurulmuştur. Buna karşılık burjuvazi kendisine çok büyük olanak ve destekler sağlamış olmasına karşı Türkiye'yi büyük ve modern işletmelerle donatacak bir sermaye birikimi gerçekleştirmeyi hiçbir zaman başaramamıştır. 1980'den bu yana ise holdinglerin kârları hızla artmakta, ama bunlar tek bir işletme bile kurmamaktadır.

Ülkemizin bütün deneyimi, büyük ve modern teknoloji sanayi ve tarım işletmelerinin kurulmasını sağlayacak bir birikimin ancak devlet tarafından gerçekleştirilebileceğini kanıtlıyor.

Ne ki, bugün durum Atatürk döneminden farklıdır. Bugün ekonomimizde devlet sektörünü oluşturan büyük kapasitelerin yanısıra, belli üretici kapasitelere sahip özel sektör işletmeleri, kooperatifleşmiş ve daha da yaygın kooperatifleşerek üretici kapasitelerini artıracak küçük üreticiler de vardır. Bütün bunların yanısıra örgütlü, deneyli ve ülkenin geleceği konusunda sorumluluk taşıyan bir işçi sınıfımız ve bilim, teknik ve yönetim alanlarında yetişmiş ulusal kadrolarımız vardır.

Bütün bu nedenlerle TKP'nin alternatif ekonomik politikası bütün bu potansiyelleri ortak ulusal amaçlar doğrultusunda birleştirecek ve bütün ulusal kaynakları seferber edebilecek bir anlayışla hazırlanmıştır. Bu demokratik devletçilik politikasına göre devlet mülkiyeti ve devletin olanakları, bütün ulusal sınıf ve katmanların ortakçıları doğrultusunda kullanılmalı ve devlet bütün ulusal sınıf ve katmanların üretici çaba ve girişimlerini desteklemelidir.

Sendikaların, öteki kooperatiflerin ve yığın örgütlerinin, bütün meslek

odalarının demokratik bir işleyişe kavuşarak ekonomik ve sosyal politikaların saptanmasına ve yürütülmesine katılmaları, bu konuda söz sahibi olmaları ve devlet sektöründeki işletmelerde çalışanların bunların yönetimine katılması sayılan amaçlara ulaşılmasını sağlayacaktır. Bu aynı zamanda devletin olanaklarının geçmişte olduğu gibi yağmalanmasına, bürokrasinin girişimciliğin ve modernleşmenin önüne dikilmesine, rüşvete, yolsuzluklara ve savurganlığa karşı etkili bir caydırıcı, emperyalizmin ve işbirlikçilerin baltalama ve sabotajlar girişimlerine karşı güçlü bir barikat oluşturacaktır.

Ekonomide her işin bir faturası vardır. Bugün fatura halka ödettiriliyor. Bu tersine çevrilmeden ulusal kalkınma ve bağımsız gelişmenin yolu açılmaz.

Fatura en başta emperyalizme ve işbirlikçi tekellere, büyük toprak sahiplerine, devlet kasasından zengin olanlara, vergi ve gümrük kaçakçılarına, karaborsa ve fahiş fiyat zenginlerine hayali ihracat ve banker vurgunu yapanlara ödettirilmelidir. Çünkü ekonomik ve sosyal geriliğin temelinde bunların vurgun ve yağmaları yatıyor.

12 Eylül darbesini gerçekleştiren generaller ile bugünkü ordu üst yönetimi ve birçok büyük devlet memuru ellerindeki iktidar mevkilerini kullanarak zenginleşmişlerdir.

Yasal yollardan bütün bu yolsuzlukların ve ihanetlerin hesabı sorulmalıdır.

Emperyalizme ve işbirlikçi tekeller ile büyük toprak sahiplerine karşı etkili önlemler alınabilmesi ve kalkınma yoluna girilebilmesi için ekonomide kimi kamulaştırmaların yapılması zorunludur. Bu kamulaştırmalar bedeli ödenerek yapılmalıdır. Kamulaştırmada amaç, ekonomik potansiyellerimizin en verimli kullanılmasının sağlanması, stratejik alanlarda devlet kontrolünün gerçekleştirilmesi ve verimsiz, çağdışı büyük toprak mülkiyetine son verilmesidir. Bunun dışında ekonomiye katkısı olan, üretimin artmasına yardımcı olan ve emekçilerin haklarına saygılı bütün özel işletmelerin çıkarları korunmalıdır.

YENİ EKONOMİK VE SOSYAL POLİTİKANIN UYGULAMAYA SOKULMASI

Ulusal demokratik iktidar, ilk günden başlayarak aşağıdaki önlemleri uygulamaya sokmalıdır. Bu önlemler ivedi önlemler ve orta ve uzun vadeli reform programlarından oluşmaktadır. İvedi önlemler kısa sürede sonuç getirecek, Türkiye'nin kendi çıkarlarına elverişli bir politika uygulayabilmesinin iç ve dış koşullarını yaratacak, halkın durumunda, özellikle en yoksul kesimlerden başlayarak hissedilebilir bir iyileşme sağla-

yacak önlemlerdir. Reform programları ise ekonominin bütün dallarında köklü dönüşümleri gerçekleştirecek, kalkınma ve modernleşme yolunda kalıcı adımlar atılmasını sağlayacak, halkın çalışma ve yaşama koşullarında düzenli ve önemli bir iyileşmeye temel olacak ve kesin sonuçları orta ve uzun vadede alınabilecek programlardır.

İVEDİ EKONOMİK ÖNLEMLER

I. Ekonomik yaşama emperyalist karışmaların önlenmesi ve Türkiye'nin kendi çıkarlarına uygun bir politikayı egemence uygulayabilmesi için:

o Döviz bulundurulması ve kullanılması devlet tekeline alınmalı, altın ve kıymetli taş giriş çıkışı Merkez Bankası eliyle yapılmalıdır. Merkez Bankası emperyalist kuruluşların yönlendirilmesinden kurtarılmalıdır.

o Türk Parasını Koruma Kanunu'ndaki değişiklikler iptal edilmeli, sürekli devalüasyon politikasına son verilmeli, sabit kur uygulamasına başlanmalıdır.

o IMF ve Dünya Bankası ile ilişkiler gözden geçirilmeli ve ulusal çıkarlara uygun olmayan tüm yükümlülükler adım adım son verilmelidir.

o Dış borç ana para ve faizlerinin ödenmesi yeni bir ödeme planına bağlanmalı bununla ödemeler uzun yıllara yayılmalı ve bu yeni ödeme planı nedeniyle ek bir faiz yükü kabul edilmemelidir. Türkiye bu ödemeleri ihracat gelirlerinin düşük bir yüzdesi ile sınırlı tutmalı, faiz oranlarının düşürülmesi, alacaklı ülkelerin Türkiye'ye ihracat kolaylıkları tanıması için girişimlerde bulunmalıdır. Türkiye uluslararası platformlarda dış borç sorununun gelişmekte olan ülkeler yararına çözülebilmesi için aktif bir tutum almalıdır.

o Yabancı sermayeye tanınmış ayrıcalıklara son verilmelidir.

o Emperyalist ülkelerin bankalarının ve mali kuruluşlarının faaliyetleri durdurulmalıdır.

o General Dynamics ve bağlı kuruluşlarla imzalanan F-16 projesi ve bağlı off-set anlaşmaları iptal edilmeli, yabancı tekellerin ve özel sermayenin Türkiye'de silah üretimi yapma izni kaldırılmalıdır.

o KİT'lerin ve yeraltı ve yerüstü doğal kaynakların yabancı sermayeye devredilmesi durdurulmalı, 12 Eylül 1980'den bu yana bu yönde verilen bütün ödünler geri alınmalıdır.

o Dış ticarette ayrıcalık tanınmış olan dış ticaret şirketleri kamulaştırılmalı ve tek bir devlet dış ticaret şirketi kurulmalıdır. Kamunun ve özel sektörün dış ticaret ilişkilerine bu şirket yardımcı olmalıdır.

İthalatta yalnızca ulusal ekonominin ihtiyacı olan mallara yer verilmeli ve ulusal ekonomi korunmalıdır. Devlet dış ticaret şirketi, ihracatı geliştirecek durumdan kurtaracak ve istikrara kavuşturacak, kayıpları en aza indirecek önlemler almalıdır. Dış ticarette genel olarak güçlü bir demokratik denetim sağlanmalıdır.

o Serbest bölge uygulamaları durdurulmalı, serbest bölge olarak seçilen yerler dış ticaret merkezlerine dönüştürülmelidir.

o 24 Ocak 1980'den bu yana ekonomiye ilişkin çıkarılan yasa ve kararnameler gözden geçirilerek, ulusal ekonomiye zararlı bütün uygulamalar iptal edilmelidir.

II. İşbirlikçi tekellerin devlet eliyle güçlendirilmesinin durdurulması, tekelilere karşı önlemler alınması ve devlet sektörünün bütün olanaklarının kalkınma hedefine seferber edilebilmesi için:

o 12 Eylül 1980'den bu yana holdinglerin yasadışı yollardan yaptıkları vurgunların ve devlet kasasını soymalarının hesabı sorulmalıdır.

o Holdinglerin ve öteki özel şirketlerin vergi ve sigorta borçları ivedilikle tahsil edilmelidir. Kurumlar Vergisi artırılmalıdır.

o Özel şirketlere yalnızca kendi ürettikleri malları ihraç etme ve yalnızca kendi ihtiyaçları olan malları ithal etme izni verilmelidir.

o Bütün özel bankaların hisselerinin % 51'i kamulaştırılmalıdır.

o Devlet bankalarının tek bir merkezden yönetilmesi sağlanmalıdır.

o Türkiye İş Bankası'nın yönetimi, mevcut devlet hisselerine, Atatürk'ün hisselerine ve banka çalışanlarının hisselerine dayanarak yeniden düzenlenmeli ve bu bankanın iştiraklerinin devlet kuruluşu olarak çalışması sağlanmalıdır.

o Banker vb. kuruluşların faaliyetlerine son verilmeli, bunların tasarruf sahiplerine verdikleri zararın hesabı sorulmalıdır.

o Devlet işletmeleri tek bir yasa kapsamına alınarak yeniden düzenlenmelidir.

o Bütçe dışı fon uygulamalarına son verilmeli ve sermaye gelirlerine sağlanmış vergi indirimleri iptal edilerek, vergi tahsilatı kaçakçılığa olanak vermeyecek şekilde gerçekleştirilerek vergi gelirleri artırılmalıdır. Silahlanma harcamalarının azaltılması, dış borç ödemelerinin yeniden düzenlenmesi ve holdinglere sağlanan subvansiyonların kaldırılmasıyla yatırımlar ve eğitim, bilim, kültür, sağlık harcamaları artırılmalıdır. Denk bütçe ilkesine sadık kalınmalıdır.

o Devlet işletmelerinin ürettiği mal ve hizmetlere sürekli zam yapma politikasına son verilmeli, bu fiyatlar, ilerici bir ekonomik gelişmenin genel ulusal çıkarlarına göre saptanmalıdır.

o Devletin, belediyelerin ve öteki kamu kuruluşlarının olanaklarının kişisel çıkar için kullanılması en sert biçimde cezalandırılmalı ve savurganlık önlenmelidir.

III. Mevcut olanakların kullanılmasıyla sanayi ve tarım üretiminin artırılması için:

o Sanayideki atıl kapasitelerin kullanılmasını sağlayacak önlemler alınmalıdır.

o Devlet işletmelerinin üretimlerini artırması sağlanmalıdır.

Kredilerin ağırlığı sanayi ve tarıma yönlendirilmeli, hızlı bir üretim artışı sağlanması için bu kredilerin koşulları iyileştirilmelidir.

o Kapasite kullanımının yükselmesi, maliyetlerin düşürülüp verimliliğin artması amacıyla imalat sanayinde belli durumlarda devletin örgütleyiciliği ile mülkiyet yapısı değiştirilmeden küçük birimler büyük birimler halinde birleştirilmelidir.

o Tarımda Ziraat Bankası'nın, Türkiye Ziraat Kurumu'nun, Toprak Mahsulleri Ofisi'nin ve öteki devlet kuruluşlarının ve kooperatif ve birliklerin olanaklarının birleştirilmesiyle, üreticiler ucuz kredi, tarım girdisi vb. konularda desteklenmeli ve böylece geniş bir tarımsal üretimi artırma seferberliği başlatılmalıdır. Demokratik bir tarım ve toprak reformu bu seferberliği tamamlayacaktır.

o Devlet kuruluşlarının ve mevcut kooperatiflerin ve birliklerin olanaklarının birleştirilmesiyle toptan iç ticaret düzenlenmeli ve yönlendirilmeli, böylece ürünlerin en kısa yoldan iç ve dış pazarlara ulaştırılması sağlanmalıdır.

Etkili bir fiyat kontrol sistemi getirilmelidir.

İVEDİ SOSYAL ÖNLEMLER

o Asgari ücret derhal artırılmalı ve asgari geçim indirimi asgari ücret düzeyine çıkarılmalıdır.

o Ekmek, şeker, süt, çay ve baklagillerin satış fiyatları ülke çapında dondurulmalı, devlet gereken subvansiyonları sağlayarak bu ürünlerin halka sabit fiyatlarla sunulmasını sağlamalıdır.

o işçi-memur ayırımı kaldırılmalı ve ücret ve maaşlarda enflasyona karşı korunacak bir düzey garanti edilmeli, memurlara ve tarım ve orman işçilerine eşit sendikal haklar tanınmalı, toplu sözleşme ve grev hakkının önündeki tüm engeller kaldırılmalıdır.

o İşsizliğe karşı elle tutulur sonuçlar alınıncaya kadar işten çıkarmalar yasaklanmalı, işçi temsilcilerinin onaylamadığı cezai işten çıkarmalara

izin verilmemelidir.

o Köylü borçları iptal edilmeli, tohum, gübre ve öteki tarımsal girdilerde küçük üreticiyi koruyan tarifeli fiyat sistemi getirilmelidir.

o Mazot, elektrik, su ve kömürde sanayide ve tarımdaki küçük üreticiyi koruyacak tarifeli fiyat sistemi getirilmelidir.

o Her yurttaşın başını sokabileceği bir konut sağlanana kadar gecekondu yıkımları kesinlikle durdurulmalıdır.

o Tarım ürünlerinin destekleme alım ve taban fiyatları enflasyondan zarar görmeyecek bir düzeyde saptanmalıdır.

o Esnaf ve zanaatkarlara düşük faizli kredi sağlanmalıdır.

o Paralı öğrenime son verilmeli, öğrenci kredi ve bursları artırılmalı, ders kitaplarının fiyatları dondurulmalıdır.

o İşsizliği azaltmak için ülke çapında büyük bir ulusal bayındırlık seferberliği başlatılmalıdır. Devletin, belediyelerin, öteki kamu kuruluşlarının, kooperatiflerin, olanaklarının birleştirilmesiyle, halkımızın imece geleneğine dayanan bir kampanya ile ve mevcut makine ve alet parkıyla: Köylere ve gecekonduya kadar ulaşacak yol, sulama ve kanalizasyon, okul ve öteki sosyal amaçlı binalar, depolama tesisleri yapılmaya başlanmalıdır. Aynı şekilde ağaçlandırma ve çevre koruma, kent ve kasabaları güzelleştirme ve temizliğini sağlama projeleri yürürlüğe sokulmalıdır. Bu seferberliğe katılacak işsiz yurttaşlara temel ihtiyaçlarını karşılamaya yetecek bir gelir sağlanmalıdır. Böylece hem bu yurttaşlar ülke kalkınmasına katkıda bulunacak anlamlı bir işte istihdam edilmiş olacak, hem de temel ihtiyaçları karşılanmış olacaktır. Böylesi bir ulusal seferberlik halkımızın birlik ve dayanışma ruhunu da güçlendirecektir. Memleketin gelişip güzelleşmesine katkıda bulunacak olan bu yurttaşlara kentlimiz de, köylümüz de elini uzatacaktır. Aynı zamanda köylümüzün ulusal demokratik iktidarın kendisine sağladığı destekle tarım üretimini artırmasıyla, ulusal bayındırlık seferberliğine katılacak yurttaşların temel ihtiyaçlarının karşılanması kolaylaşacaktır.

o Yılda en az 300 bin konutun yapılmasını sağlayacak büyük bir konut yapım programı uygulamaya sokulmalıdır. Devlet elindeki olanaklarla düşük kiralı sosyal konut üretimine başlamalıdır. Prefabrik inşaat alanında büyük deneylere sahip sosyalist ülkelerle bu alanda yapılacak bir işbirliği çok yararlı olacaktır. Bunun yanı sıra devletin, şirketlerin, kooperatiflerin ve tek tek yurttaşların olanaklarının birleştirilmesiyle mevcut yöntemlerle çeşitli tipte konut yapımı gerçekleştirilmelidir. Devlet, kooperatifleri ve aynı zamanda kendi olanaklarıyla konut yapacak yurttaşları desteklemelidir. Arsa spekülasyonunu engelleyecek bir arsa reformuyla kentlerin çevresinde geniş araziler konut yapımına hazırlanmalıdır. Buralarda kooperatiflere ve yurttaşlara konut yapma hakkı tanınmalıdır. Bu haktan yararlanan yurttaşlar, isterlerse arsa bedellerini

altyapı tesislerinin yapımında çalışarak vb. şekillerde ödeyebilmelidir. Ayrıca konutların belli bölümlerinin devlet kuruluşlarınca ya da kooperative, belli bölümlerin yurttaşların kendilerince yapılacağı projeler uygulamaya sokulmalıdır. Devletin, belediyelerin ve gecekondularda oturan yurttaşların olanaklarının birleştirilmesiyle gecekondu bölgelerinin yol, su, elektrik, kanalizasyon, temizlik gibi ihtiyaçlarını karşılayacak önlemler alınmalıdır.

o Kiralar denetim altına alınmalıdır.

o Yurtdışındaki işçilerin bulundukları ülkelerde eşit haklara, bu arada Batı Avrupa'da serbest dolaşım hakkına, sahip olması için aktif girişimlerde bulunulmalı, tasarruflarının ülke kalkınmasına yararlı ve güvenceli değerlendirilmesi için ciddi önlemler alınmalı, askerlik bedeli ve harçlar azaltılmalıdır.

o Devletin, belediyelerin ve belli bir sayının üzerinde işçi çalıştıran özel kuruluşların olanaklarının birleştirilmesiyle, semtlerde kreşler kurulmalı ve çalışan annelerin çocuklarının buralarda düşük bir ücret karşılığında bakımı sağlanmalıdır.

ORTA VE UZUN VADELİ YAPISAL REFORM PROGRAMLARI

Türkiye Komünist Partisi'nin "Ekonomik ve Sosyal Politika Alternatifi" kısa vadeli bir "antikriz program", ekonomideki konjonktürel dalgalanmaların sorunlarını aşmak için hazırlanmış geçici bir "istikrar programı" değildir. Bu tür sözde programlarla ekonomideki hiçbir soruna çözüm bulmak olanaklı değildir. Çünkü ekonomideki sorunlar yapısaldir, bunalım konjonktürel değil, kalıcıdır. Sorunların çözüm yolu ancak yapısal dönüşümlere yönelen, ekonominin mevcut yapısında köklü değişiklikler amaçlayan bir programla açılabilir.

Önceki bölümde sayılan ivedi ekonomik ve sosyal önlemler, ekonomide bir canlanma yaratacaktır. Bu önlemler ekonominin emperyalizm ve tekeller nedeniyle kan kaybetmesinin büyük ölçüde önünü kesecek ve bütün üretim potansiyellerini önemli ölçüde harekete geçirecektir. Ücretlerdeki, maaşlardaki ve köylü gelirlerindeki artışlar iç pazarın genişlemesini de getirecektir. Emekçilerin bir ölçüde olsun daha iyi yaşamaya yönelmeleri, ekonomide dolaylı ve dolaysız canlandırıcı bir rol oynayacaktır.

Ekonomideki bu ilk canlanmayı sürekli kılmak, düzenli bir büyümeye dönüştürmek için köklü ekonomik ve sosyal reform programları uygulamaya sokulmalıdır. Bu reformların kesin sonuçları ancak orta ve uzun vadede alınabilir. Ama reform programlarının ilk uygulamaları bile, ivedi önlemlerle başlayacak canlanmayı kamçılacak bir işlev görecektir.

Söz konusu reform programlarının bilimsel bir temelde ve ülkemiz koşullarına uygun biçimde ayrıntılı olarak hazırlanmasını ve bunların beş yıllık kalkınma planlarına işlenmesini gerçekleştirebilecek deneyli yurtsever kadrolara ülkemiz sahiptir. Ulusal demokratik iktidar bu kadroları seferber ederek, gerçekçi programların hazırlanmasını sağlayabilir. TKP'ne göre bu reform programlarının ana hatları şöyle olmalıdır:

SANAYİLEŞMEYE YENİDEN HIZ VERMEK VE ULUSAL ÇIKARLARA UYGUN? İLERİCİ BİR YÖNE SOKMAK İÇİN

Türkiye geçmiş yıllarda sanayileşmede belli bir yol aldı, önemli sanayi kapasiteleri oluşturabildi. Ne ki, mevcut sanayi işletmeleri gerek teknolojik bakımdan, gerekse hammadde aramalı ve enerji bakımından önemli ölçüde emperyalizme bağımlı bir karakterdedir ve sanayinin ileri ve geri bağlantıları son derece zayıftır. Aynı zamanda sanayimizin bölgesel dağılımı ve tarımla ve ticaretle ilişkileri oransız ve dengesizdir. Bütün bunlara rağmen, 1970'li yılların sonuna gelindiğinde, Türkiye sanayileşmede yeni bir atılım gerçekleştirebilecek bir maddi-teknik temel oluşturabilmiş sayılabilir. 4. Beş yıllık Plan bu doğrultuda önemli adımlar öngörüyordu.

24 Ocak politikasının uygulamaya sokulmasıyla ve IMF'nin baskıları sonucunda bütün temel sanayi yatırımları durduruldu. Sabit sermaye yatırımları açısından Türkiye hâlâ 1977 düzeyine çıkabilmiş değildir. Özel sektörün yatırımlarındaki gerileme kamu sektöründekinden daha fazladır.

Özal hükümeti bununla da yetinmemekte ve sanayinin temelini ve motor gücünü oluşturan KIT'leri tasfiyeye yönelmektedir.

Büyük ve modern teknoloji sanayi işletmeleri kurulmadan Türkiye'nin kalkınması, modernleşmesi hayaldir. Sanayileşme olmadan ekonominin ve genel olarak toplumun ilerici yönde dönüştürülmesi ve ülkemizin uluslararası işbölümünde eşit haklı, etkili bir yer elde etmesi olanaksızdır.

24 Ocak politikasıyla durdurulan sanayileşmeye yeniden hız vermek zorunludur. Açıktır ki, sanayileşmeyi şimdiye kadar olduğu gibi dışa bağımlı ve emperyalizmin çıkarlarına hizmet eden bir yönde değil, ulusal çıkarlarla uyum içinde olan bağımsız, ilerici bir yönde geliştirmek gerekiyor.

Devlet sektöründeki sanayi işletmelerinin görece daha bağımsız olması ve özellikle Sovyetler Birliği ile işbirliği içinde kurulmuş olan ağır sanayi tesislerinin dışa bağımlı olmaması, Türkiye için önemli bir olanaktır.

4. Beş yıllık Plan'ın yarım bırakılmış yatırımlarının, gereken yerde daha

modern teknolojilerle donatılarak tamamlanması sanayileşmeye yeniden hız vermek için iyi bir başlangıç olacaktır.

Uygun önlemlerle özel sektörün sanayi işletmelerinin dışa bağımlılık dereceleri adım adım azaltılmalıdır.

Uygulanacak sanayileşme programı, dışa bağımlı olmadan sanayinin alt dalları ile ekonominin ana sektörleri arasındaki oransızlık ve dengesizlikleri gidermeyi amaçlamalı, yatırımlar, sektörlerin ve alt kesimlerin uyum içinde büyümesini sağlayacak ve bunların birbirlerinin gereksinimlerini karşılayacağı şekilde planlanmalıdır. Üretim basamaklarının organik biçimde birbirine bağlı olması sağlanmalıdır.

Bu amaçla sanayi yatırımları, Türkiye'nin ithal etmek zorunda olduğu kritik malların adım adım içeride üretilmesini, ihracatta gelecek vadeden sanayi dallarının güçlendirilmesini ve Türkiye'nin tarım alet ve makinelerini ve tarımsal girdileri kendi başına üretebilir hale gelmesini amaçlamalıdır.

Dinamik, gelişmesi öteki dallardaki gelişmeyi hızlandıracak dallarda belli ölçülerde en ileri teknoloji kullanımı amaçlanmalıdır. Modern teknoloji işletmelerin sayısını artırmak vazgeçilmez bir hedef olmalıdır. Sanayideki merkezi süreçlerde ileri teknoloji yan ve yardımcı süreçlerde görece düşük teknoloji kullanılmalıdır. Kapitalist dünyadan teknoloji alımının ekonomik ve politik bağımlılık yaratmamasına dikkat edilmelidir. Sosyalist ülkelerin teknoloji temelimizi güçlendirmede sağlayabileceği olanaklar değerlendirilmelidir.

Emek yoğun yatırımlar da artırılmalıdır. Gerek istihdamı artırabilmek, gerekse sanayileşmeyi köylere kadar götürebilmek kalkınma için bütün potansiyellerden yararlanabilmek için emek yoğun yatırımlar vazgeçilmezdir.

Ülkemiz kendi bilimsel-teknik temelini ve araştırma faaliyetini geliştirmek için özel bir çaba göstermelidir. İleri teknolojileri dışardan almaya devam ederken, mevcut temele dayanarak belli dallarda dünya çapında söz sahibi olmak amaçlanmalıdır. Tekstilde, inşaat ve çimento-da, gıda sanayinde, tarımda oluşmuş mevcut temel iyi bir çıkış noktası olabilir.

Sanayileşmede bölgelerarası oransızlıkların giderilmesine yönelinmelidir. Bunun için bugün gerikalmış bölgelere, özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu'ya özel bir önem verilmelidir. Burada birçok yeni organize sanayi bölgesi kurulmalıdır. Aynı şekilde bölgelerarası bütünleşme de dikkat merkezinde olmalıdır. Gerikalmış bölgelere özel önem verilmesi ve bölgesel bütünleşmelerin sağlanması, kırsal alandan kentlere yönelik kendiliğinden göçün durmasına da katkıda bulunacaktır.

Komşu ülkelerle sınır bölgelerinde ortak sanayi ve tarım-sanayi komplekslerinin gerçekleştirilmesine çalışılmalıdır.

Sanayinin askerileştirilmesi önlenmelidir. Bugün hiçbir dişe dokunur sanayi yatırımı yapılmazken onlarca milyar dolarlık fonlar silah fabrikalarına yatırılmak isteniyor. Yerli ve yabancı tekellere silah üretme izini veriliyor. Oysa bugün Türkiye'nin mevcut sanayi yapısı hiçbir modern silah üretebilecek durumda değildir. "Ulusal silah sanayi" adı altında kurulacak işletmeler emperyalizme bağımlı sıradan montaj tesisleri olacaktır. Herşeyi Pentagon ve askersel-sanayi kompleksi belirleyecek, ulusal fonlar yağmalanacaktır.

Bugün ve yakın gelecekte kimi hafif silahların dışında kalan silahların kendi olanaklarımızla üretilmesi hayaldir. Türkiye'ye savunması için gerekli silahları çok yönlü ve eşit haklı dış ilişkilerle sağlamalıdır. Barışçı bir dış politika, bütün komşularla dostluk ve işbirliği politikası, dünya çapında silahsızlanma mücadelesine katkı, savunma ihtiyaçlarının en aza indirilmesine de katkıda bulunacaktır.

Yalnız ülkemizin değil, benzer ülkelerin deneyimi göstermiştir ki, ulusal kaynakların bağımsız bir sanayileşme için seferber edilebilmesi ve tam olarak değerlendirilebilmesi piyasa kuvvetlerinin kendiliğinden etki de bulunduğu koşullarda olanaksızdır. Modern üretici güçlerin hızla gelişmesi, büyük sanayi üretiminin boy atması, ancak devlet sektörünün güçlenmesiyle olanaklıdır. Hatta bu özel sektörün sanayileşmeye bir katkıda bulunabilmesi için de zorunludur.

Onun için devlet sektörünün demokratikleştirilmesi ve sanayileşmede gene öncü ve motor bir rol üstlenmesi zorunludur.

Devlet sektörü ve daha geniş olarak kamu sektörü, KİT'ler ve bağlı kuruluşlar, devlet bankalarının ve İş Bankası'nın, belediyelerin ve vakıfların yatırımları, TARIŞ vb. birliklerin, SSK'nın ve öteki sosyal güvenlik kuruluşlarının vb. kurumların olanaklarının toplamı olarak ele alınmalı ve bütün bu olanaklar bir bütün olarak kombine yönlendirilmelidir. OYAK'ın mülkiyet yapısı değiştirilmeden devlet yönetimine verilmesi ile bu olanaklar daha da artmış olacaktır.

Sanayileşme programı, devlet sektörünün yanısıra öteki sektörlerde rol vermelidir. Ulusal ekonomiye katkıda bulunacak bütün özel sektör yatırımları desteklenmelidir. Ne ki, burada tekelleşmeye olanak tanınmamalıdır. Demokratik bir antitekel yasa ile bu sağlanabilir.

Hisselerin en az % 51'inin kamu sektöründe olması koşuluyla kamu ile özel sektörün karma yatırımları da özendirilmelidir.

Devlet ayrıca, belli dallarda, küçük ve orta özel imalathaneleri kredi, model ve alım garantisi sağlayarak fason imalat için örgütlemelidir.

Tarım kooperatifleri depolama, ambalajlama, konserve vb. tesisleri

kurmada desteklenmelidir.

Devlet sağlam güvenceler vererek yurtdışındaki işçilerin tasarruflarının sanayileşme hamlesinde yararlı biçimde kullanılmasını sağlamalıdır. Kamu yatırımlarının hisse senetlerinin ya da tahvillerinin çıkarılması bu konuda bir yol olabilir. Devlet Sanayi ve İşçi Yatırım Bankası'na (DE-SİYAB) bağlı işçi şirketlerinin işçilerin hisseleri korunarak kamu sektörüne entegre edilmesi, bu kuruluşların verimliliğini artıracaktır.

Kalkınma planları doğrultusunda izin verilecek alanlarda yabancı sermayeden de yararlanılmalıdır. Yabancı sermayenin ileri teknoloji getirmesi ve faaliyetiyle ulusal ekonomiyi güçlendirmesi sağlanmalı ve kontrol altında tutulmalıdır. Belli bir süre sonra işletmeleri kamu sektörüne devretmesi tercih edilmelidir.

Tarihsel deneyimimiz sosyalist ülkelerle sanayileşme alanında çok yararlı bir işbirliği geliştirmenin olanaklı olduğunu gösteriyor. Bu olanaklar değerlendirilmelidir.

Ortadoğu ülkeleriyle işbirliğini geliştirmeye de özel bir önem verilmelidir.

Sanayileşmede ekonomik, sosyal ve maddi-teknik yanlar birlikte ele alınmalıdır. Bu yanlardan yalnızca birine ağırlık verildiğinde, kalkınma hızları düşecek, ekonomideki oransızlıklar artacak ve sosyal sorunlar büyüyecek, kaynak israfına yol açılacaktır. Sosyal yana gereken önemin verilmesi yığınların aktif desteğini sağlayacaktır.

ENERJİ VE MADEN KAYNAKLARIMIZI TAM DEĞERLENDİREBİLMEK İÇİN

Bugün ithalatımızın en büyük bölümü petrol ve petrol ürünleri alımına ayrılmaktadır. Kendi enerji kaynaklarımız ise yeterince değerlendirilmemektedir.

Doğal kaynaklarımız bakımından hidrolik enerjinin tüm potansiyellerinin kullanılması amaçlanmalıdır. Bunun için büyük barajların yapımı hızlandırılmalıdır. Aynı zamanda küçük ünitelerde elektrik enerjisi üretimi de yaygınlaştırılmalıdır.

Jeotermal enerji bakımından ülkemiz kullanılmayan büyük potansiyellere sahiptir. Güneş, rüzgar, doğal sıcak su ya da buhar, doğal gaz kaynakları hızla değerlendirilmelidir.

Böylece petrole bağımlılık giderek azaltılmalıdır. Bir yandan da petrol kaynaklarının bulunup işletilmesi çabalarına hız verilmelidir. Emperyalist ülkelerin petrol tekellerine tanınan ayrıcalıkların, yerli kaynakların değerlendirilmesini engellediği deneylerle görülmüştür. Bu nedenle petrol arama, çıkarma, işletme ve dağıtmada Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO) ile Petrol Ofisi'nin kesin denetimi sağlanmalıdır.

SSCB'den doğal gaz alım projesi geciktirilmeden gerçekleştirilmeli ve alınacak doğal gaz miktarının artırılması amaçlanmalıdır. Gerek sanayide doğal gaz kullanımı gerekse büyük kentlerimizde giderek doğal gaza dayalı merkezi ısıtma sistemine geçilmesi, hem portrele bağımlılığı azaltmaya, hem de çevre kirlenmesini önlemeye ve orman ve kömür kaynaklarımızın israfının önüne geçilmesine hizmet edecektir.

Enerji üretimi ve dağıtımı tümüyle kamulaştırılmalıdır. Kaynakları verimli kullanmak ancak böyle olanaklıdır. Aynı zamanda kapsamlı bir enerji tasarrufu kampanyası yürürlüğe sokulmalıdır. Tüketiciler bu konuda eğitilmelidir.

Bugün stratejik madenlerimiz yabancı sermayeye devredilmekte, birçok değerli madenlerimiz ve ormanlar özel sektörün kâr amacına bağlanmaktadır. Madenlerimiz çoğunlukla hammadde olarak dışarı satılmaktadır. Madenlerimiz ve öteki yeraltı ve yerüstü zenginliklerimizin devlet eliyle işletilmesi öncelikle sağlanmalıdır. Maden çıkarımında ileri teknolojiye dayalı yatırımlar yapılmalı, madenlerimizi işleyecek sanayi işletmeleri kurulmasına bağlanmalıdır.

İNŞAAT SEKTÖRÜNDE YENİ BİR ATILIM İÇİN

Ülkemiz inşaat sektöründe önemli deneyler biriktirmiş ve büyük kapasiteler oluşturmuştur. Türkiye dışı bağımlı olmadan büyük inşaat projelerini gerçekleştirecek düzeye gelmiştir. Ne ki, 24 Ocak politikasının uygulanmasından bu yana bu potansiyel de yeterince kullanılmamaktadır.

Devletin ve özel sektörün inşaat kapasitelerinin birbirini tamamlayacak şekilde belli bir plan çerçevesinde seferber edilmesiyle bu alanda kısa sürede büyük işler başarılabilir. Konut, kara ve demiryolu, baraj ve sulama tesisleri, liman ve depolama tesisleri ve öteki altyapı tesisleri yapımı hızla genişletilebilir.

Bu amaçla devletin bütün olanakları seferber edilmeli, devlet ihale kanunu yeniden gözden geçirilmelidir. Ayrıca karma inşaat şirketleri oluşturulmalıdır.

Büyük inşaat projelerini karşılıklı birlikte gerçekleştirme yönünde sosyalist ülkelerle işbirliği yapılması olanaklıdır.

Kentlerde imar planı uygulamasının kesin yaptırıma sahip olması sağlanmalı ve herkesin kullanımına açık park ve bahçelerin, çocuk oyun alanlarının ve spor tesislerinin yapımına özel önem verilmelidir.

İnşaat alanında yeni bir atılım, ülkenin bayındırlaşmasına, ekonominin büyümesine olduğu kadar, işsizliğin azalmasına da büyük katkıda bulunacaktır.

BÜYÜK TOPRAK MÜLKİYETİNİN BOYUNDURUĞUNDAN KURTULMUŞ MODERN VE HIZLI BİR TARIMSAL GELİŞME İÇİN

Türkiye 1980 öncesinde, toprak dağılımındaki büyük adaletsizliklere ve köyün gerikalmışlığına rağmen, dünya üzerindeki tarımsal ürünler bakımından dışa bağımlı olmayan, kendi kendini besleyebilen çok az sayıdaki ülke arasında yer alıyordu ve tarımsal üretim az çok düzenli bir artış gösterebiliyordu.

24 Ocak 1980'den bu yana uygulanan politikalar sonucunda ülkemiz bu çok önemli üstünlüğü giderek yitirmektedir. Bugün buğday bile ithal etmeye başlamış durumdayız. Gelişmekte olan ülkeleri gıda ürünleri bakımından bağımlı bir duruma getirmek günümüzde emperyalizmin önde gelen hedefleri arasındadır. 24 Ocak politikasının, tarımsal üretimi düşüren, çayda, tütünde ve başka alanlarda emperyalist şirketlere olanaklar sağlayan uygulamaları emperyalizmin bu amacından bağımsız değildir.

Küçük ve orta üreticilere sağlanan devlet desteğinin kaldırılması, tarım ürünlerinin fiyatlarının enflasyonun altında artması, buna karşılık tarım girdilerinin fiyatlarının olağanüstü hızla artması, hem tarımsal üretimin düşmesine neden oluyor, hem de toprak dağılımındaki adaletsizlikleri daha da derinleştiriyor.

Bütün bunlar köklü bir toprak ve tarım reformunun ne kadar zorunlu olduğunu gösteriyor. Toprak ve tarım reformu sorunu bütün cumhuriyet tarihi boyunca defalarca el atılmış ama hiçbir sefer çözüme ulaştırılmamış çok temel bir sorundur. Bu sorun çözülmedikçe Türkiye kalkınmış olmayacaktır.

Demokratik bir toprak ve tarım reformu ancak aşağıda sayılan bütün hedeflerle birlikte ele alındığında önceki deneylerden farklı olarak başarılı sonuçlar verebilir:

- Çağdışı olan, sosyal adaletsizliği derinleştiren ve tarımsal üretim artışını engelleyen büyük toprak mülkiyetine son verilmesi, topraksız ve az topraklı köylünün olanaklı olduğu ölçüde topraklandırılması,
- aynı şekilde tefecilik, köy sahipliği, marabacılık, angarya gibi ilişkilere son verilmesi,
- tarımsal üretimin hızla artırılması, bunun için: 1. Toprak, su, orman ve hayvan kaynaklarının korunması, geliştirilmesi, 2. tarımda gübre ilaç ve makine kullanımının artırılması, tarımsal teknolojinin geliştirilmesi, 3. üreticinin desteklenmesi,
- tarım ile sanayinin ilişkilerinin birbirlerini karşılıklı destekleyecek şekilde yeniden düzenlenmesi,
- tarım ile ticaretin ilişkilerinin, ürünlerin en kısa yoldan ve en az

sayıda el değiştirerek iç ve dış pazarlara ulaştırılacak şekilde yeniden düzenlenmesi,

- tarımsal krediler sisteminin, üreticinin tefeci sömürsünden kurtarılmasını, ucuz kredi elde etmesini, küçük üreticinin korunmasını, üretimin modernleşmesini ve artmasını sağlayacak şekilde yeniden düzenlenmesi,
- tarım ürünlerinin olanaklı olduğu ölçüde yerinde işlenmesini sağlayacak sanayi tesislerinin ve gerekli depolama tesislerinin kurulması,
- ihracat olanakları olan ürünlerin özel olarak desteklenmesi,
- genel olarak köylünün ve özel olarak yoksul ve az topraklı köylünün yaşama ve çalışma koşullarının iyileşmesi,
- geçici ve düzenli tarım ve orman işçilerinin durumlarının iyileşmesi,
- bölgesel oransızlıkların azaltılması,
- köyde gizli işsizliğin ve köyden kente göçün önüne geçilmesi,
- tarım alanında vergi adaletinin sağlanması,
- okuma yazma bilmezliğin kökünün kazınması ve köylünün aydınlatılması,
- köyün ve köy yaşamının gerilikten kurtarılması, bütün köylerin, yol, su, elektrik, haberleşme, okul, sağlık ocağı vb. ihtiyaçlarının karşılanması,
- köylünün konut yapımına yardımcı olunması ve sosyal güvenlik kapsamına alınması,
- köy yaşamının demokratikleşmesi ve köylünün politik yaşama katılımının artırılması, onun demokratik güç olarak politikada söz sahibi olmasının sağlanması.

Bütün bu amaçlara ulaşılabilmesi için, tarımın emperyalizme ve tekel-lerin sömürü ve vurgunlarına karşı korunması, buna karşılık devletin tarımsal alandaki faaliyetlerinin ve olanaklarının koordine edilmesi, devlet üretme çiftliklerinin, TARIŞ vb. birliklerin, kooperatiflerin bütün potansiyellerinin kombine seferber edilmesi, gönüllülük temelinde köylünün kooperatifleşmesinin desteklenmesi ve aile işletmelerinin korunup güçlendirilmesi gereklidir.

Türkiye tarımı büyük bölgesel farklılıklar göstermektedir ve köylü genel olarak örgütsüzdür, iç ve dış gericiliğin şaşırtıcı propagandalarına açıktır. Ama, bu karmaşık koşullarda köylünün aktif desteği ve katılımı olmaksızın yukarıda sayılan amaçlara varmak olanaklı olmayacaktır.

Bu nedenler dikkate alındığında, demokratik bir tarım ve toprak reformunun gerçekleştirilmesi, köyün ve tarımın modernleştirilmesi geniş demokratik güçlerin aktif işbirliğini zorunlu kılmaktadır.

TKP, ülke gerçeklerine uygun ve köylünün aktif desteğini kazanacak bir reform programını oluşturup, uygulamayı hiçbir politik partinin tek başına başaramayacağı görüşündedir. TKP o nedenle yapılacak ilk işin

bütün demokratik güçlerin bu konuda bir ortak çalışma başlatması olduğunu düşünüyor.

Hangi bölge, il ve ilçede hangi somut önlemlerin alınacağı, hangi önlemlerin hangi sırayla yaşama geçirileceği vb. gibi konuların en iyi sonuçların alınabileceği şekilde yanıtlanması için politikacıların, uzman ve bilim adamlarının, köylü temsilcilerinin birlikte çalışması gerekiyor.

Demokratik toprak ve tarım reformu, önce ülke çapında en geniş şekilde tartışılmalı ve ondan sonra uygulamaya sokulmalıdır.

TKP'ne göre tarım ve köylü sorunu yaşamsal önem taşıyan bir sorundur. Bu sorun yalnızca tarımsal üretimin artırılması, tarımın kalkınmasının sağlam bir temeli haline getirilmesi, köylünün yaşama ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi sorunu değildir. Bu sorun aynı zamanda toplumsal yaşamın her alanının demokratikleştirilmesinin temel sorunudur. Ülkede demokrasi için köyde demokrasi zorunludur. Köylünün muazzam bir demokratik güç olarak potansiyellerinin harekete geçirilmesi demek, demokratik hak ve özgürlüklerin sağlam bir güvenceye, devletin ve ordunun demokratikleştirilmesi sürecinin ve genel demokratikleşme sürecinin aktif bir itice kavuşması demek olacaktır. TKP o nedenle bütün demokrasi güçlerini bu sorunu gereken ciddiyetle ele almaya çağırıyor.

BÖLGESEL ORANSIZLIKLARIN AZALTILMASI, GERİ KALMIŞ BÖLGELERİN GELİŞMESİ İÇİN

Doğu ve Güneydoğu Anadolu ile Orta Anadolu'nun kimi yöreleri hem yatırımlar, hem de devletin sosyal hizmet ulaştırması bakımından görece geri bırakılmış ve ihmal edilmiştir. Bu oransızlıkların azaltılması ve ülkenin bir kesiminin sürgün ve mahrumiyet bölgesi olmaktan çıkarılması gerekiyor.

Bunun için önceki bölümlerde ele alınan sanayileşme ve tarım ve toprak reformu ile ilgili önlemler ve sosyal reform programları saptanırken, geri kalmış bölgelere ayrıcalıklar tanınmalı, özel bir önem verilmelidir.

Güney Doğu Anadolu Projesi (GAP), bu bölgenin gelişmesini hızlandırmak için önemli maddi olanaklar getirecektir. Ne ki, şimdiki yönelim, bu olanakların büyük toprak sahiplerine, yerli ve yabancı tekellere sunulması doğrultusundadır. Bu projenin yararlı sonuçlar getirebilmesi için bu önlenmeli ve: Büyük özel toprak mülkiyetine son verecek bir toprak reformu yapılması, kooperatifleşmenin desteklenmesi, yeni Devlet Üretim Çiftliklerinin kurulması, altyapı tesislerinin geliştirilmesi ve yeni sanayi işletmeleri kurulması sağlanmalıdır. Bütün bunlar GAP'ın sağ-

layacağı maddi olanakların, bölgenin kalkınmasına ayrılması amacıyla bağlanmalıdır.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da sosyalist ülkelerle ve öteki komşu ülkelerle ortak tarım-sanayi ve sanayi işletmeleri kurulması da amaçlanmalıdır. Hayvancılığın geliştirilmesi için özel programlar yapılmalıdır.

Açıktır ki, Kürt halkının demokratik hakları tanınmadan onun yaşadığı topraklarda gelişip, kalkınmasının demokratik koşulları yaratılmadan, hiçbir proje ve program başarılı sonuçlar veremez.

Devlet doğruya asker, polis, jandarma olarak, şoven asimilasyon politikalarını uygulamak, terör estirmek için değil, yeni yatırımlar ve sosyal hizmetler sunmak için gitmeli, Kürt halkının kendi dilinde yayın ve eğitim hakkı tanınmalı, böylece gerçek anlamda bir bölgesel kalkınma için gerekli koşullar yaratılmalıdır.

BANKA FON VE OLANAKLARININ ÜLKE KALKINMASI DOĞRULTUSUNDA DEĞERLENDİRİLEBİLMESİ İÇİN

Ekonomik ve sosyal kalkınma mali fonların tümüyle kamu kontrolünde olması ile olanaklıdır. Özel bankaların fonlarının ağırlıklı olarak bir avuç holdingin yararına sunulduğu ve üretici olmayan alanlara yönlendirildiği son yıllarda daha açık ortaya çıktı. Devlet bankaları bütün banka fonlarının yarısından fazlasını ellerinde bulundurmalarına rağmen, hükümetlerin politikası sonucu bu fonlar da daha çok tekellerin yararına kullanılmaktadır.

Bütün bunlar bankacılıkta köklü bir reformu zorunlu kılıyor. Bu reformla:

Bütün banka ve sigorta şirketleri devlet kontrolüne alınmalı ve fonlar kalkınma hedefleriyle bağlı olarak yönlendirilmelidir.

Merkez Bankası yeniden uluslararası finans kapitalden bağımsız bir güç olarak bütün bankacılık sistemini yönlendiren bir işleve kavuşmalıdır.

Devlet bankaları özel ihtisas alanlarına göre yeniden düzenlenmelidir.

Bütün özel bankaların hisselerinin % 51'inin kamulaştırılması yoluyla, devlet kontrolü sağlanmalıdır.

Yabancı bankaların faaliyet izinleri iptal edilmelidir.

Bütün bankalar, giderek farklı alanlarda ihtisaslaşmış kollara sahip tek bir devlet bankacılığı sistemine dönüştürülmelidir.

Banka kredileri ağırlıklı olarak üretici sektörlerle yöneltilmelidir. Bankaların tasarrufların merkezileşmesindeki, kalkınma hedefleriyle uyumlu dağılımındaki, ekonomik muhasebenin gelişmesindeki, dolaşımın hızlanmasındaki ve savurganlığın önlenmesindeki rolleri artırılmalıdır.

Faiz oranları bu amaçlara uygun şekilde devlet tarafından belirlenmelidir.

TOPTAN TİCARETİN ÜRETİCİ VE TÜKETİCİ YARARINA YENİDEN DÜZENLENMESİ

Ulusal demokratik iktidarın daha ilk günden başlayarak özellikle halkın beslenmesi, zorunlu tüketim mallarının yurt çapında ve bütün mevsimlerde sıkıntıya düşülmeden karşılanması ve genel olarak kaynakların yararlı kullanılabilmesi amacıyla toptan ticareti kamu kontrolüne alması gereklidir.

Bu alanda herhangi bir kamulaştırmaya gitmeye gerek yoktur. Ama sorun devletin, kamu sektörünün olanaklarını kullanarak düzenleyici ve örgütleyici bir işlev görmesinin sağlanmasıdır.

Gıda malları açısından toptancı halleri ve mezbahalar belediyelerin mülkleri durumundadır. Sanayi çıkışlı gıda ürünleri dağıtımı da bu çerçevede ele alınabilir.

Devlet sektörünün ürettiği ve ithal ettiği stratejik malların dağıtımının devlet eliyle yapılması, geçmişte olduğu gibi, gene sağlanabilir.

Belediyelerin özellikle gıda ürünlerinin üreticiden tüketiciye doğrudan ulaştırılmasındaki işlevleri hızla artırılmalıdır. Üretici ve tüketici kooperatifleri arasında kurulacak hızla artırılmalıdır. Üretici ve tüketici kooperatifleri arasında kurulacak hızla artırılmalıdır.

Gerek devlet sektörünün, gerekse özel sektörün ürettiği malların dağıtımı için, özel fabrikaların, ticaret şirketlerinin ve devlet katılımıyla büyük dağıtım şirketleri oluşturulmalıdır.

Devlet nakliyecilik alanında da örgütleyici ve düzenleyici bir rol üstlenmeli, mülkiyet yapısına dokunmadan küçük kapasitelerin büyük birimler halinde birleştirilmesine öncülük etmelidir.

Ticaret ve nakliyecilik alanında karaborsanın, fahiş fiyat uygulamasının ve bozgunculuğun önüne geçilebilmesi için bu alanlarda yasadışı yollardan etki kuran yeraltı şebekelerinin belinin kırılması zorunludur. Bunun için büyük kentlerin emniyet ve belediye zabıta örgütleri bu şebekelerle işbirliği içindeki unsurlardan temizlenmeli, yasadışı faaliyetler cezalandırılmalıdır. Emniyet örgütünün ve belediyelerin demokratikleştirilmesi, küçük üreticilerin ve nakliyecilerin, küçük esnafın kooperatifleşmesi, tüketici kooperatiflerinin kurulması ve genel olarak demokratik bir düzene geçilmesi faşist ve gerici güçlerin dayanağı olan bu şebekelerin kökünün kazınması için elverişli koşullar yaratacaktır.

DİŞ EKONOMİK İLİŞKİLERİN ULUSAL ÇIKARLAR TEMELİNDE YENİDEN DÜZENLENMESİ

Dış ekonomik ilişkilerin önemi giderek daha da artmaktadır. Dış ekonomik ilişkileri sürekli geliştirmek ekonomik ve sosyal kalkınma için zorunludur. Burada ana sorun bu ilişkilerin ulusal çıkarlara uygun biçim-

de gelişmesidir. Bugünkü gidiş ise tam tersi doğrultudadır.

Türkiye bütün dış ekonomik ilişkilerini eşit haklılık ve karşılıklı yarar ilkeleri temelinde kurup geliştirmelidir. Emperyalizmden bağımsız bir ekonomik gelişmenin gereklerine uyarken, aynı zamanda uluslararası işbölümünün getirdiği olanaklardan da yararlanmayı amaçlamalıdır.

Dış borç kullanımında gerçekçi bir yaklaşım getirilmeli, üretici alanlarda kullanılabilecek ve ulusal egemenliğe zarar vermeyecek krediler alınmalı, bu kredilerin ülke ekonomisine zarar vermeden geri ödenmesi sağlanmalıdır.

Yabancı sermaye kullanımında kalkınma hedefleri dikkate alınmalı, kritik alanların yabancı sermaye kontrolüne geçmesine olanak verilmemeli, yabancı sermayenin faaliyeti kontrol altında tutulmalıdır.

Dış ticaret devlet kontrolünde olmalı, ithalat ekonomik kalkınma hedefleriyle uyum içinde düzenlenmeli, ihracatın artırılması için önlemler alınmalı, dış ticaretin döviz darboğazına neden olmaması sağlanmalıdır. Gümrük ve dış ticaret politikası ulusal ekonomiyi emperyalist rekabete karşı koruyacak şekilde düzenlenmelidir.

Yurtdışındaki işçilerin döviz kaynaklarının ve tasarruflarının kendileri için yararlı ve ülke ekonomisi için anlamlı şekilde kullanılması için onlara güven verici ve güvence sağlayıcı önlemler alınmalıdır.

Dış gezilerin anlamsız döviz kaybına neden olmasının önüne geçilmelidir. Yurtdışına TL, döviz ve altın vb. kaçırılmasını önleyecek önlemler alınmalıdır.

Turizmde döviz gelirlerini artırabilmek için bu sektör modernleştirilmeli, çeşitli gelir düzeyindeki ve çeşitli ülkelerden turistlerin ağırlanabilmesini elverişli hale getirilmelidir. Bu konuda öncelikle bölge ülkeleri arasında işbirliği sağlanması için çaba harcanmalıdır.

Dış ekonomik ilişkiler bir bütün olarak ele alınmalı ve bütün ülkelerle eşitlik, karşılıklı yarar ilkeleri temelinde olanaklı olduğu ölçüde uzun vadeli, gerek ticaret, gerekse tarımda, sanayide, turizmde, bilim ve teknoloji, kültürel alanda işbirliği programları gerçekleştirilmeye çalışılmalıdır.

Türkiye'nin şu ya da bu ülke grubuyla ekonomik bütünleşmeyi amaçlaması gerçekçi ve yararlı olmayacaktır. Tersine coğrafi konumumuz ve ekonomik gelişme düzeyimiz çok yönlü bir ekonomik işbirliğini hem zorunlu, hem de son derece elverişli kılmaktadır.

Türkiye, Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) üyesi olmayı amaçlamamalıdır. AET ile mevcut ilişkilerini ulusal çıkarlar temelinde gözden geçirmeli, eşitlik temelinde bütün AET ülkeleriyle ekonomik ilişkilerini geliştirmelidir. İspanya, Portekiz, Yunanistan gibi görece benzer koşullara sahip AET ülkeleriyle daha sıkı bir işbirliği amaçlanmalıdır. Yunanistan'la ilişkilerin gelişmesine özel önem verilmelidir.

Türkiye, Ekonomik Yardımlaşma Konseyi (EYK) üyesi bütün sosyalist ülkelerle ilişkilerini geliştirmelidir. Bu ülkelerle şimdiye kadar olan ilişkilerimiz, özellikle Sovyetler Birliği ile olan ilişkiler, bu işbirliğinin, ağır ve makine sanayinin kurulmasında, devlet sektörünün güçlenmesinde, doğal kaynaklarımızın değerlendirilmesinde, teknolojik düzeyimizin yükselmesinde, döviz tasarrufunda ve ürünlerimize elverişli koşullarda pazar bulmada eşit haklılık ve karşılıklı yarar temelinde çok olumlu sonuçlar vereceğini gösteriyor. Bu ülkelerle dış pazarlara yönelik işbirliklerinin geliştirilmesi de olanaklıdır.

Türkiye, Ortadoğu ve Yakındoğu ülkeleriyle ilişkilerini geliştirmelidir. Bu ülkelerle olan ilişkiler daha geniş perspektiflere sahiptir.

Türkiye şimdiye kadar olduğundan farklı olarak uluslararası alanda aktif bir politika izlemelidir. Birleşmiş Milletler Örgütü'nde ve öteki uluslararası platformlarda, Türkiye kendisi gibi gelişmekte olan öteki ülkelerle birlikte davranmalıdır.

Bu bağlamda, dünya çapında dış ticaret koşullarının gelişmekte olan ülkeler yararına iyileştirilmesi, bu ülkelerin dış borç ve mali bağımlılık boyunduruğundan kurtarılması, ihracat mallarının ve ithal mallarının ve ithal mallarının fiyatlarının bu ülkeler yararına düzenlenmesi, uluslararası tekellerin bu ülkelerdeki yıkıcı faaliyetlerinin önlenmesi için, uluslararası tekellerin, askersel-sanayi kompleksinin, uluslararası finans kapitalin ve bunların emperyalist hükümetlerinin girişimlerine karşı aktif tutum almalıdır.

Bu amaçla Türkiye, Birleşmiş Milletler Örgütü'nün

– Yeni bir Uluslararası Ekonomik Düzen (YUED) kurulması için Deklarasyonu ile Eylem Programı'nın

– Devletlerin Ekonomik Hakları ve Görevleri ve Uluslararası Kalkınma Stratejisi Bildirgesi'nin uygulanması için çaba göstermelidir.

Gelişmekte olan ülkelerin belini büken ve giderek ödenemez duruma gelen dış borçlar sorununun çözülebilmesi için gerek bölgesel, gerekse dünya çapında girişimlerde yer almalı, böylesi girişimlerin güçlenmesine katkıda bulunmalıdır.

Türkiye IMF ve Dünya Bankası'nda öteki gelişmekte olan ülkelerle birlikte davranmalı, GATT sözleşmelerinin gelişmekte olan ülkeler yararına düzenlenmesi için çaba harcamalıdır.

Türkiye Bağılantısız Ülkeler Hareketi'yle işbirliği içinde olmalı, İslam Konferansı Örgütü'nde yukarıda sayılan ilkeler temelinde faaliyet göstermelidir.

Dünya ve bölge barışının korunmasına, bölgesel ve dünya çapında kolektif güvenlik sistemlerinin oluşturulmasına katkıda bulunacak barışçı bir dış politika, ekonomik ilişkilerin çok yönlü gelişmesine de katkıda bulunacaktır. Bunun tersi de doğrudur. Böylesi bir dış politika aynı zamanda silahlanma harcamalarının azaltılmasını da sağlayacaktır. Tür-

kiye yurt savunması için gerekli silahların temininde bugün olduğu gibi yabancı ülkelere bağımlı bir duruma düşmemeye özel bir dikkat ayrılmalıdır.

DEVLETİN GELİRLERİNİ ARTIRMAK VE VERGİ ADALETİNİ SAĞLAMAK İÇİN

Ülkemizdeki zaten adaletsiz olan vergi düzeni, 12 Eylül 1980'den bu yana getirilen değişikliklerle daha da adaletsizleştirilmiştir. Bu değişikliklerle, hem vergi yükü emekçilerin sırtına bindirilmiş, hem de vergi gelirinin azalmasına yol açılmıştır. Sermaye gelirlerinin vergi oranları büyük ölçüde azaltılmış ve vergi kaçakçılığı adeta teşvik edilmiştir. Katma Değer Vergisi (KDV) ile dolaylı vergiler daha da çoğaltılmıştır.

Köklü bir vergi reformu ile:

- Yüksek gelir ve servet sahiplerinin vergi oranları müterakki vergi ilkesine göre artırılmalı
- vergi tahsilatı tam gerçekleştirilmeli
- lüks tüketim vergilendirilmeli
- temel ihtiyaç maddelerindeki dolaylı vergiler kaldırılmalı,
- mal ve hizmetlerden alınan vergilerde ve KDV'de dar gelirlilerin korunmasını, yüksek gelirlilerin daha çok vergilendirilmesini sağlayacak önlemler alınmalı, kültürel faaliyetin vergilendirilmesine son verilmelidir,
- yerinde denetim esasına dayalı vergi kontrol sistemi kurulmalı, vergi kaçakçılığı cezaları artırılmalıdır,
- vergi borçlarının tahsilatı için etkili önlemler alınmalıdır.

DEMOKRATİK PLANLAMA

Sanayileşme ve kalkınma çabaları ancak etkili bir planlama ile birlikte yürütüldüğü oranda başarıya ulaşabilir.

Planlama ancak planlanabilir alanlarda gerçekleştirilebilir. Bu alanlar kamu sektörüyle sınırlıdır. Özel sektörün plan disiplinine sokulması gerçekçi bir hedef değildir. Ulusal demokratik iktidar, kredi, faiz, fiyat, vergi, teşvik ve dış ticaret politikalarıyla özel sektörün yatırım ve üretim faaliyetini kalkınma hedefleriyle uyum içinde yönlendirmeye çalışmalıdır. Kamu sektöründe ise gerçek bir planlama yapılmalıdır.

Bunun için Devlet Planlama Teşkilatı yeniden düzenlenmeli, yetkileri yeni bir yasa ile tanımlanmalı, bu örgütten uzaklaştırılmış ulusal planlama kadroları yeniden göreve çağrılmalıdır. Bütçe ile plan hedefleri arasında tam bir uyum sağlanmalıdır.

Bu temelde kamunun kontrolündeki tüm üretim birimleri için beş yıllık hedefler ve yıllık, aylık, hedefler somutlanmalıdır. Burada çalışanlar

ve sendikalar bu hedeflerin somutlanmasına ve uygulamanın denetlenmesine katılmalıdır.

Üretimin yanısıra bilimsel-teknik araştırma ve geliştirme ile eğitim ve kalifikasyonun geliştirilmesi de planlanmalıdır.

Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu, Devlet İstatistik Enstitüsü, Türk Standartları Enstitüsü ve Milli Prodüktivite Merkezi kalkınma amaçlarına bağlı olarak yeniden düzenlenmelidir.

KALKINMANIN FİNANSMANI

Türkiye kendi ulusal kaynaklarına ve kendi insanımızın yaratıcı emeğine dayanarak kalkınma yoluna koyulabilir. Uluslararası işbölümünün olanaklarından elbette yararlanmak gerekir, ama en başta kendi gücümüze güvenmeliyiz.

Bu programda görüldüğü gibi, emperyalizme ve tekellere karşı alınacak önlemlerle, gerçekleştirilecek vergi reformu ile, kamu sektörüne öncülük tanınarak ve devlet işletmelerinin verimliliğinin artırılmasıyla, sanayide ve tarımda planların uygulamaya sokulmasıyla, bankacılığın düzenlenmesiyle, silahlanma harcamalarının azaltılmasıyla, savurganlığa ve yolsuzluklara karşı önlemler alınmasıyla, bütün ulusal güç ve potansiyellerin seferber edilmesiyle ekonomik ve sosyal kalkınmanın finanse edilmesi olanaklıdır.

TKP'ne göre toplumsal zenginliğin gerçek kaynağı emekçilerdir. Ekonomik bağımsızlığın gerçek temeli de emek üretkenliğinin giderek dünya ortalamalarının üzerine çıkması olacaktır.

O nedenle, ekonominin bütün sektörlerinde emek üretkenliğinin düzenli artırılmasını getirecek, olanaklı olduğu ölçüde ileri teknolojiye dayalı yatırımların gerçekleştirilmesi ve emekçileri koruyacak, yaşama ve çalışma koşullarını iyileştirecek sosyal önlemlerin alınması ekonomik büyümenin güvence altına alınmasının belirleyici etmenleri olacaktır.

SOSYAL REFORMLAR

Demokratik bir yaşamın kurulabilmesi, işçi sınıfının, köylülüğün, esnaf ve zanaatkarların, gençliğin ve kadınların en geniş emekçi yığınlarının örgütlü katılımı olmaksızın olanaklı değildir. Bu nedenle öncelikle sendikaların, köylü örgütlerinin ve öteki yığın örgütlerinin hak ve özgürlükleri eksiksiz olarak sağlanmalıdır. Sendikaların ve öteki yığın örgütlerinin toplum yaşamında ve toplumun geleceğine yönelik kararların alınmasına katılma hakkının önündeki tüm engeller kaldırılmalıdır.

Demokratik devlet, bütün yurttaşların gelirlerinin ekonomiye yaptıkları katkıya oranlı biçimde artmasını sağlayacak bir gelir dağılımı politikası izlemelidir.

Sağlık hizmetleri yaygınlaştırılmalı, nüfusu 10 binin üzerinde olan bütün yerleşme birimlerinde bir poliklinik, daha küçük birimlerde bir sağlık ocağı kurulması amaçlanmalıdır. Özel sağlık kuruluşları sıkı denetim altına alınmalı, sağlık personelinin durumu iyileştirilmeli, ulusal ilaç sanayi kurulması hedeflenmelidir.

Sosyal Sigortalar Kurumu ve öteki sosyal güvenlik kuruluşları yeniden ele alınmalı bütün faaliyetleri üyelerinin çıkarları doğrultusunda düzenlenmeli, bütün yurttaşların sosyal güvenlik kapsamına alınması amaçlanmalı, işsizlik sigortası kurulmalıdır.

İş Güvenliği ve İşçi Sağlığı Tüzüğü günün koşullarıyla uyumlu duruma getirilip, kesinlikle uygulanması sağlanmalıdır. Çırakların çalıştırılması ve yetiştirilmesi yeniden ele alınmalı, bu alandaki insanlık dışı uygulamalara son verilmeli, zorunlu öğrenim çağındaki çocukların çalıştırılması yasaklanmalıdır.

8 saatlik işgünü kesin olarak uygulanmalı, çalışma haftası kademeli olarak 40 saate indirilmeli, yeraltı madenlerinde ve öteki ağır ve tehlikeli işlerde çalışma süresi günde altı saate düşürülmelidir.

Yol, su, elektrik, haberleşme, sağlık ocağı, okul gibi temel tesislere sahip olmayan tek bir yerleşim birimi, tek bir köy bırakılmamalıdır.

Çevre kirlenen tesislere karşı önlemler alınmalı, kentlerin ısıtılmasında merkezi ısıtma sistemine geçilmeli, kent altyapıları, kanalizasyon ve arıtma tesisleri tamamlanmalıdır. Park ve bahçelerin sayısı hızla artırılmalıdır.

Tüm çalışanların tatil olanaklarını geliştirmek için, devletin, yerel yönetimlerin ve sendikaların işbirliği ile sahil şeritleri ve öteki turistik yerler yeniden düzenlenerek örgütlenmelidir. Çalışanların yalnız dinlenmesi için değil, aynı zamanda yurdun çeşitli köşelerini, tarihi ve kültürel zenginliklerimizi tanımalarının, yurt sevgisinin güçlenmesinin bir aracı olarak da iç turizm desteklenmelidir.

İşçilerin ve tüm çalışanların kendilerini geliştirebilmeleri için meslek içi kurslar açılmalıdır. Aynı şekilde emekçilerin genel kültür düzeylerinin yükseltilebilmesi için çalışma saatleri dışında katılabilecekleri akşam okulları açılmalıdır.

Gençlerin eğitimi, serbest zamanlarını değerlendirmesi, iş bulmaları ve kendilerini çok yönlü geliştirebilmeleri için geniş ve çok boyutlu bir gençlik programı uygulanmalıdır.

Çocuk bahçelerinin, kreşlerin, ana okullarının hızla geliştirilip yaygınlaştırılması sağlanmalıdır.

Birleşmiş Milletler'in Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'nin hükümlerini yaşama geçirecek önlemler kesintisiz alınmalıdır. Burada kadın emekçilerin korunmasına, eşit işe eşit ücret

ilkesinin uygulanmasına, ailenin, anne ve çocuğun korunmasına özel önem verilmelidir.

Emekli işçi ve memurların gelirleri artırılmalıdır.

Esnaf ve zanaatkarların ve küçük üreticilerin korunması için önlemler alınmalıdır.

Spor tesisleri "halk sağlığı için spor" ilkesi temelinde bütün yurttaşlara açık şekilde yurt sathında hızla artırılmalıdır.

Yaşlı, sakat ve düşkünler için devlet eliyle bakım tesisleri kurulmalı, mevcut tesisler insanlık dışı durumdan kurtarılmalıdır.

Bu önlemlerin yanısıra, yerel yönetimler demokratikleştirilmeli, mali ve yönetsel bağımsızlıkları sağlanmalı, etki ve işlevleri artırılmalı, belediyeler arası bölgesel işbirlikleri gerçekleştirilmelidir.

İşsizliğe karşı ve konut üretimi için başlanmış olağanüstü programların aralıksız sürdürülmesi sağlanmalıdır.

SONUÇ

Bu programın uygulanmasıyla Türkiye ekonomisinin çok yapıli karakterinde ilerici yönde köklü bir değişlik gerçekleştirilmiş olacaktır.

- yabancı sermaye kontrol altına alınmış,
- bankacılık ve dış ticaret sektörlerinde tekelci sermayenin faaliyetine son verilmiş, sanayi ve tarımda tekelci sermaye sınırlanmış ve yeni tekelleşmeler önlenmiş,

- büyük toprak mülkiyetine, yarı-feodal ilişkilere son verilmiş olacaktır. Buna karşılık:

- Devletin ekonomideki etkinliği ve yönlendiriciliği artmış, kamu sektörü güçlenmiş,

- sanayide büyük özel işletmeler emperyalizme bağımlı olmadan üretim yapabilir duruma gelmiş

- sanayi ve tarımda küçük işletmelerin işbirliği ve verimliliği artmış

- küçük meta üretimi büyük ölçüde kooperatifleşmiş olacaktır. Bu

temelde Türkiye bağımlılığa ve geriliğe karşı mücadelede çok önemli başarılar kazanmış, emekçilerin çalışma ve yaşama koşullarında düzenli ve önemli iyileştirmeler sağlamış olacaktır. Türkiye dünya ölçeklerine göre bir tarım-sanayi ülkesi olmaktan çıkıp, bir sanayi-tarım ülkesi konumuna yükselmiş olacaktır. Bütün bunlar toplumsal yaşamın demokratikleşmesinde büyük bir adım anlamına gelecek ve Türkiye'nin daha ileri aşamalara ulaşması için elverişli bir temel olacaktır.

TKP bütün bu sonuçlara 15-20 yıllık bir süre içinde ulaşılabilceği inancındadır.